Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi • Haziran 2026, 64: 474-498• ISSN: 2147-5202
DOI: 10.15285/maruaebd.1777061

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Eğitimde Sosyal Problem Çözme Yayınlarının R Studio ile Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Publications on Social Problem Solving in Education Using R Studio

Ayşıl AĞAYA[*]
Mustafa Serdar KÖKSAL[**]

Öz

Bu araştırma, eğitim alanında sosyal problem çözme konusundaki akademik yayınları R studio ortamında bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemektedir. WoS ve Scopus veri tabanlarından elde edilen, 1932–2025 yılları arasında yayımlanmış toplam 640 benzersiz çalışma analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde, yıllara göre yayın eğilimleri, en üretken yazarlar, en çok atıf alan çalışmalar, önde gelen dergiler, anahtar kelime kullanım sıklıkları, iş birliği ağları, tematik gelişim ve kavramsal yapı ortaya konmuştur. Bulgular, 2000'li yılların ortalarından itibaren alandaki yayın sayısında belirgin bir artış olduğunu ve 2013 yılında zirveye ulaştığını göstermektedir. Araştırma temalarının çocuklar ve ergenler, sosyal beceri geliştirme, önleme programları ve psikososyal müdahaleler etrafında yoğunlaştığı; son yıllarda ise özsaygı, psikolojik dayanıklılık ve öz-yeterlik gibi pozitif psikoloji odaklı kavramların ön plana çıktığı belirlenmiştir. Yazar, kurum ve ülke düzeyinde iş birliği ağlarının güçlü merkezler etrafında yoğunlaştığı; Türkiye'nin ABD ile sınırlı bir bağlantıya sahip olduğu ancak uluslararası iş birliklerini çeşitlendirme potansiyelinin bulunduğu görülmektedir. Bu bulgular, sosyal problem çözme araştırmalarının eğitim bağlamında yalnızca problem davranışların önlenmesine odaklanan dar bir çerçeveden, öğrencilerin sosyal-duygusal gelişimini ve psikolojik dayanıklılığını destekleyen bütüncül yaklaşımlara doğru evrildiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, sosyal problem çözmenin sosyal-duygusal öğrenme programları, okul temelli önleyici müdahaleler ve pozitif psikoloji uygulamalarıyla kuramsal bütünleşmesini görünür kılmaktadır ve eğitim politikaları, öğretmen eğitimi programları ve okul rehberlik hizmetleri için kanıta dayalı yönelimler sunmaktadır. Ayrıca tematik boşlukların belirlenmesiyle gelecekteki araştırmalar için stratejik öncelik alanları ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: sosyal problem çözme, bibliyometrik analiz, eğitim, R studio, iş birliği ağları.

* Doktora öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü, Özel Yetenekliler ABD, aysilagaya@hacettepe.edu.tr. ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0621-1282

** Profesör Doktor, Hacettepe Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü, Özel Yetenekliler ABD serdar.koksal@hacettepe.edu.tr. ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2185-5150

Atıf için: : Ağaya, A. ve Köksal, M. S. (2026). Eğitimde sosyal problem çözme yayınlarının R studio ile bibliyometrik analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 64*(64), 474-498. https://doi.org/10.15285/maruaebd.1777061

Makale Gönderim Tarihi: 02.09.2025 **Yayına Kabul Tarihi:** 12.05.2026

Bu eser Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Abstract

This study examines academic publications on social problem solving in the field of education using bibliometric analysis. A total of 640 unique studies published between 1932 and 2025, retrieved from the WoS and Scopus databases, were analyzed. The analyses examined publication trends over time, most productive authors, highly cited works, leading journals, keyword frequency, collaboration networks, thematic development, and conceptual structure. Findings indicate a significant increase in publications since the mid-2000s, peaking around 2013. Research themes have centered on children and adolescents, social skills development, prevention programs, and psychosocial interventions, with recent years showing increased focus on positive psychology constructs such as self-esteem, resilience, and self-efficacy. Collaboration networks at the author, institutional, and country levels are concentrated around strong central hubs; Türkiye has a limited connection with the USA but possesses potential to diversify international partnerships. These findings indicate that research on social problem solving in educational contexts has evolved from a narrow focus on the prevention of problem behaviors toward more comprehensive approaches that promote students' social-emotional development and psychological resilience. The study makes visible the theoretical integration of social problem solving with social and emotional learning frameworks, school-based preventive interventions, and positive psychology applications. In doing so, it offers evidence-informed directions for educational policy, teacher education programs, and school counseling practices. Furthermore, by identifying thematic gaps within the literature, the study outlines strategic priority areas for future research.

Keywords: social problem solving, bibliometric analysis, education, R studio, collaboration networks.

GİRİŞ

Bireyler yaşamlarının birçok alanında problemlerle karşılaşmakta ve bu durumlarla başa çıkmak için başvurdukları bilişsel ve davranışsal süreçler problem çözme olarak tanımlanmaktadır. Problem çözme, sosyal etkileşimler yoluyla kazanılan bir beceridir ve uzmanlık, bireyin deneyimiyle gelişir (Thornton, 1995). Sosyal problem, bireyin etkili sosyal işlevsellik ve çevreye uyum açısından çözülmeye değer gördüğü sosyal görev veya durumdur (Chang vd., 2004). Gerçek yaşamda problem çözme, bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutları içeren çok yönlü bir olgudur (Heppner ve Krauskopf, 1987).

D'Zurilla ve Goldfried'e (1971) göre problem çözme, problemli durumlarda alternatifler üretme ve en etkili yanıtı seçme sürecidir. Bu süreç beş temel aşamadan oluşmaktadır: genel yönelim, problemin tanımlanması ve formüle edilmesi, alternatiflerin üretilmesi, karar verme ve doğrulamadır. Sosyal problem çözme, bireylerin günlük yaşamlarında, "gerçek dünyada" karşılaştıkları sorunları etkili biçimde yönetebilmeleri amacıyla kullandıkları bilişsel ve davranışsal stratejilerin tümü olarak ifade edilmektedir (D'Zurilla vd., 2004b; D'Zurilla ve Nezu, 2010; Nezu, 2004). Bu bağlamda problem çözme, bireylerin başa çıkma çabalarını doğrudan problemin kendisini, bu durumlara verdikleri tepkileri ya da her ikisini birden değiştirmeye yönlendirmesini içermektedir (Nezu ve Nezu, 2001).

Sosyal problem çözme modeline göre problem çözme süreci iki temel boyuttan oluşmaktadır: problem yönelimi ve problem çözme tarzı. Problem yönelimi bireyin sorunlara ilişkin bilişsel ve duygusal tutumunu ifade eder ve olumlu ile olumsuz yönelim olarak ikiye ayrılır. Problem çözme tarzı ise rasyonel problem çözme, dürtüsel-dikkatsiz tarz ve kaçınmacı tarz olmak üzere üç boyuttan

oluşur. Olumlu problem yönelimi, rasyonel problem çözmeyi destekleyen yapıcı bir süreci ifade eder. Rasyonel problem çözme, etkili problem çözme becerilerinin planlı ve sistemli biçimde uygulanmasını içerir ve genellikle olumlu sonuçlar üretme olasılığı daha yüksektir. Buna karşılık olumsuz problem yönelimi, dürtüsel-dikkatsiz veya kaçınmacı problem çözme tarzlarıyla ilişkilidir. Dürtüsel-dikkatsiz problem çözme, plansız ve duygusal tepkilerle karakterize edilen etkisiz stratejileri; kaçınmacı problem çözme ise sorunlardan kaçınma veya görmezden gelme eğilimini ifade eder. Bu nedenle model, en etkili problem çözme sonuçlarının olumlu problem yönelimi ve rasyonel problem çözme düzeyi yüksek, olumsuz yönelim ve işlevsiz tarzları düşük bireylerde ortaya çıkacağını öngörmektedir (D'Zurilla vd., 2004a). Problem çözme süreci bilişsel, duygusal ve davranışsal süreçlerin etkileşimini içeren karmaşık bir yapıdadır ve bireyin durumu nasıl algıladığı çözüm sürecini doğrudan etkiler (Bingham, 2004). Bu bağlamda sosyal problem çözme öz farkındalık, duyguları anlama, öfke kontrolü, empati, bakış açısı geliştirme ve prososyal davranışlar gibi becerileri de kapsayan çok boyutlu bir yeterlik olarak ele alınmaktadır (D'Zurilla ve Nezu, 2010; Kaltwasser vd., 2017).

Sosyal problem çözme becerileri, öğrencilerin stres ve güçlükler karşısında olumlu uyum sağlamasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu beceriler, bilişsel yeniden çerçeveleme, etkin problem çözme ve duygusal düzenleme gibi uyumlu başa çıkma stratejilerini destekleyerek öğrencilerin akademik ve sosyal zorluklara daha yapıcı tepkiler vermesine katkı sağlar (de Almeida ve Benevides Soares, 2018). Etkili sosyal problem çözme becerileri, sosyal ilişkileri güçlendirme, akran çatışmalarını yönetme, stresle başa çıkma kapasitesini artırma, akademik başarıyı destekleme ve psikolojik iyi oluşu geliştirme gibi birçok olumlu sonuçla ilişkilidir (Barnes vd., 2018; Chang vd., 2004; Nezu vd., 2013; Wehmeyer vd., 2007). Araştırmalar ayrıca sosyal problem çözmenin psikolojik uyum, yaşam doyumu ve çeşitli kişisel özelliklerle güçlü ilişkiler gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kant, D'Zurilla ve Maydeu-Olivares (1997) sosyal problem çözmenin stresin depresyon ve anksiyete üzerindeki etkisinde aracılık rolü oynadığını, Wang, Huang ve Xiao (2021) ise bazı boyutlarının mükemmeliyetçilik ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide kısmi aracılık yaptığını göstermiştir. Buna karşılık, düşük sosyal problem çözme becerileri saldırganlık, sosyal uyumsuzluk, akademik başarısızlık ve depresyon gibi olumsuz sonuçlarla ilişkilendirilmiş; ayrıca anksiyete, uykusuzluk, sosyal işlev bozukluğu ve kişilik bozukluklarıyla da anlamlı ilişkiler bulunmuştur (Chang vd., 2004; McMurran vd., 2010; Nezu vd., 2013; Ranjbar vd., 2013).

Eğitim bağlamında yapılan araştırmalar, özellikle ortaokul düzeyinde uygulanan sistematik sosyal problem çözme eğitimlerinin öğrencilerin stresle başa çıkma, öz-yeterlik, iletişim becerileri ve akademik başarılarında anlamlı gelişmeler sağladığını göstermektedir. Sosyal Karar Verme ve Sosyal Problem Çözme Programı gibi yapılandırılmış müdahaleler, öğrencilerin stres düzeylerini azaltırken problem çözme becerilerini geliştirmekte; sosyal ve duygusal öğrenme temelli programlar ise sosyal, duygusal ve akademik gelişimi desteklemektedir (Balogh-Pécsi vd., 2024; Elias, 1986). Ayrıca Greenberg'in (2023) incelemiş olduğu meta-analiz bulguları, okul temelli sosyal ve duygusal öğrenme programlarının öğrencilerin sosyal, duygusal, davranışsal ve akademik çıktılarında tutarlı ve anlamlı iyileşmeler sağladığını ortaya koymuştur. Bu programların etkileri sosyal ve duygusal becerilerin gelişmesi, akademik katılım ve başarıda artış, olumlu sosyal davranışların güçlenmesi ve problem davranışlar ile psikolojik sıkıntıların azalması gibi sonuçları kapsamaktadır.

Sosyal problem çözme becerileri, bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları sorunları etkili ve yapıcı biçimde yönetebilmeleri açısından önemli bir gelişim alanıdır ve eğitim bağlamında öğrencilerin akademik uyumu, sosyal yeterliği ve psikolojik iyi oluşu ile yakından ilişkilidir. Buna karşın alandaki araştırma üretimi giderek artmasına rağmen, literatürün tarihsel gelişim süreci ve entelektüel yapılanması bütüncül biçimde ortaya konmamıştır. Mevcut çalışmalar çoğunlukla belirli müdahale programlarına veya belirli yaş gruplarına odaklanmakta; ancak alanın kavramsal yoğunlaşma alanları ve bilgi üretiminin yapısal dinamikleri sistematik olarak incelenmemektedir. Bu noktada bibliyometrik analiz, yalnızca yayın ve atıf eğilimlerini betimleyen bir yöntem olmanın ötesinde, bir araştırma alanının entelektüel çekirdeğini, tematik evrimini ve küresel bilgi üretim ağlarını görünür kılan analitik bir araçtır. Bu perspektiften hareketle, çalışmada Web of Science ve Scopus veri tabanlarında erişilebilen en erken kayıttan başlayarak 1932–2025 dönemini kapsayan yayınlar analiz edilmiştir. Herhangi bir tarihsel sınırlama uygulanmaksızın oluşturulan veri seti sayesinde literatürün tarihsel gelişimi ile güncel araştırma yönelimleri aynı çerçevede değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda çalışma, sosyal problem çözme alanındaki akademik üretimi yalnızca nicel eğilimler açısından değil; aynı zamanda alanın kuramsal yapısını, tematik dönüşümünü ve uluslararası iş birliği örüntülerini bütüncül biçimde incelemeyi amaçlamaktadır. Böylece literatürün gelişimsel kırılma noktaları, tematik boşlukları ve gelecekteki araştırma öncelikleri sistematik biçimde ortaya konmuştur.

1. Sosyal problem çözme alanında yıllara göre yayın sayıları nasıl bir değişim göstermektedir?
2. Bu alanda en çok çalışmanın yayınlandığı dergiler hangileridir?
3. En üretken yazarlar kimlerdir ve yazar iş birliği ağlarının yapısı nasıldır?
4. Sosyal problem çözme alanında kurumsal iş birliği ağının yapısı nasıldır?
5. Alanın en fazla atıf alan çalışmaları hangileridir?
6. Yazarlar tarafından en sık kullanılan anahtar kelimeler nelerdir ve bu anahtar kelimeler zaman içinde nasıl değişim göstermektedir?
7. Anahtar kelime birliktelikleri incelendiğinde hangi kavramlar birlikte kullanılmaktadır?
8. Ülkeler arasındaki iş birliği ağlarının yapısı nasıldır ve en aktif ülkeler hangileridir?
9. Three-Field Plot(Üç Alan Grafiği) analizi sonuçlarına göre en sık kullanılan anahtar kelimeler, makale başlıklarındaki en yaygın sözcükler ve en üretken yazarlar arasındaki ilişkiler nasıldır?
10. Kavramsal yapı haritası sonuçlarına göre sosyal problem çözme alanındaki tematik kümeler ve alt alanlar nelerdir?
11. Tematik harita analizine göre literatürün gelişmiş, temel ve yükselen araştırma temaları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

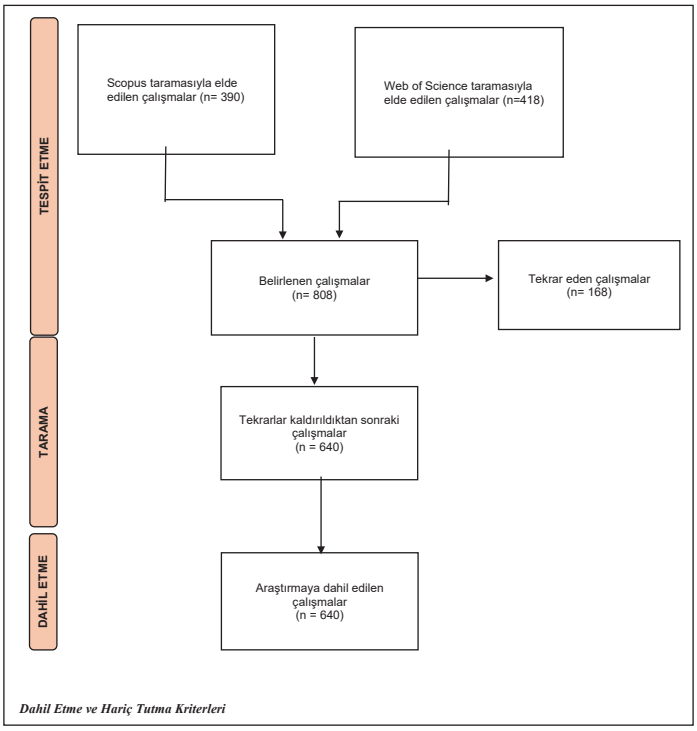
Bu araştırma, eğitim alanında sosyal problem çözme konusundaki akademik yayınları bibliyometrik yöntemlerle inceleyen betimsel bir çalışmadır. Bibliyometrik analiz, belirli bir akademik alanın yayın yapısını, tematik yönelimlerini ve araştırma iş birliklerini değerlendirmek için kullanılan bir yöntemdir (Aria & Cuccurullo, 2017).

Verilerin Toplanması

Veriler, Web of Science(WoS) ve Scopus iki bibliyografik veri tabanından elde edilmiştir WoS ve Scopus veri tabanlarında "social problem solving" anahtar kelimesi ile yapılan aramalarda başlık, anahtar kelime ve özet taraması şeklinde tarama yapılmıştır ve her iki veri tabanının sağladığı gelişmiş filtreleme araçları kullanılmıştır. Bu kapsamda, yalnızca eğitimle ilişkili konu alanları (örn. education, educational psychology,) seçilmiş, belge türü olarak hakemli makaleler, derlemeler dahil edilmiş, dil filtresi olarak ise İngilizce ve Türkçe yayınlar seçilmiştir. Böylece çalışmaya yalnızca eğitim alanıyla doğrudan ilişkili, erişilebilir, akademik yayınlar dahil edilmiştir. Scopus veri tabanında belirlenen anahtar kelimeler ile yapılan taramada toplam 1.487 yayın tespit edilmiştir. "Social Sciences" konu alanı seçilerek sayı 459'a düşürülmüş, "Article" ve "Review" türleri seçildiğinde 407, dil filtresi "English" ve "Turkish" olarak uygulandığında ise 390 çalışmaya ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Web of Science veri tabanında aynı anahtar kelimelerle yapılan taramada 1.336 yayın bulunmuş; "Education Scientific Disciplines", "Education Special", "Psychology Educational", "Education Educational Research", "Psychology Multidisciplinary" ve "Psychology Developmental" konu alanları seçildiğinde bu sayı 489'a düşmüştür. "Article" ve "Review" türleri seçildiğinde 436, dil filtresi "English" ve "Turkish" olarak uygulandığında ise 418 çalışmaya ulaşılmıştır. Her iki veri tabanından elde edilen veriler R Studio ortamında birleştirilmiş, yinelenen 168 çalışma tespit edilerek veri setinden çıkarılmıştır. Sonuç olarak 640 benzersiz çalışma bibliyometrik analiz için kullanılmıştır. Belirlenen veri tabanı seçimi ve filtreleme süreci, araştırmanın eğitim bağlamındaki sosyal problem çözme literatürünü kavramsal bütünlük içinde inceleme amacı doğrultusunda yapılandırılmıştır. WoS ve Scopus veri tabanlarının birlikte kullanılması, literatür kapsamını genişletmek ve veri tabanı kaynaklı kapsama farklılıklarını azaltmak amacıyla tercih edilmiştir. Yalnızca eğitimle ilişkili konu alanlarının seçilmesi, sosyal problem çözme kavramının klinik veya tamamen psikiyatrik bağlamlarda ele alındığı çalışmaları dışarıda bırakarak analizin eğitim odağını korumayı amaçlamaktadır. Makale ve derleme türleriyle sınırlama yapılması, hakemli ve akademik niteliği güvence altına almak için tercih edilmiştir. Dil filtresinin İngilizce ve Türkçe olarak belirlenmesi ise hem uluslararası literatürü kapsamak hem de çalışmanın bağlamsal odağını oluşturan Türkiye kaynaklı yayınları dahil etmek amacı taşımaktadır. Bu seçim çerçevesi, veri setinin hem kapsamlı hem de araştırma amacına uygun biçimde yapılandırılmasını sağlamaktadır. Tarama işlemleri 2025 yılının ağustos ayında gerçekleştirilmiştir. PRISMA 2020 yönergesine uygun olarak oluşturulan çalışma seçme süreci diyagramı Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1.

PRISMA 2020 Yönergesi Temel Alınarak Oluşturulan Çalışma Seçme Süreci Diyagramı (Page vd., 2021; PRISMA Executive, 2025).

Çalışmaya dahil edilme kriterleri şu şekildedir: (a)WoS ve Scopus veritabanı arama sorgusu, (b)İngilizce veya Türkçe yayımlanmış olmak, (c)Anaokulu–12 düzeyinde, genel eğitim veya özel eğitim bağlamında, çocukların sosyal, bilişsel veya akademik gelişimini inceleyen ve sosyal problem çözme konusunu doğrudan ele alan çalışmalar, (d)Eğitimle doğrudan veya dolaylı ilişkilendirilmiş olmak (örn.öğrenciler, sınıf içi müdahaleler vb.) ve (e)Makale, derleme gibi akademik yayın türlerinden biri olmaktır. Hariç tutma kriterleri ise (a)İngilizce veya Türkçe dışındaki yayınlar, (b)yinelenen kayıtlar, (c)makale ve derleme dışı yayın türleri (d) konuyla ilgisiz araştırmalardır. Yayın yılına ilişkin bir kısıtlama uygulanmamıştır.

Verilerin Analizi

Sosyal problem çözme üzerine yapılan çalışmaları analiz etmek için elde edilen bibliyometrik veriler, R Studio ortamında çalışan bibliometrix paketi (Aria ve Cuccurullo, 2017) ve onun web tabanlı arayüzü olan Biblioshiny kullanılarak analiz edilmiştir. Bibliyometri, çalışmalar arasındaki ağ ilişkilerini, ilgili alanlardaki eğilimleri ve zaman içindeki değişimleri ortaya koymak, anlamlandırmak ve yorumlamak amacıyla kullanılan bibliyometrik analiz yazılımlarından biridir. R programlama dili ile geliştirilmiş olması, bu araca esneklik kazandırmaktadır, bilimsel haritalar üretmede ve çalışma alanına ilişkin bilimsel eğilimleri nicel verilerle ortaya koymada önemli bir

işlev görmesini sağlamaktadır (Aria ve Cuccurullo, 2017). Belirlenen dahil etme ve hariç tutma kriterlerine göre WoS ve Scopus veri tabanlarından elde edilen kayıtlar birleştirilmiş, tekrar eden 168 kayıt kaldırılmış ve 640 benzersiz çalışma analiz edilmiştir.

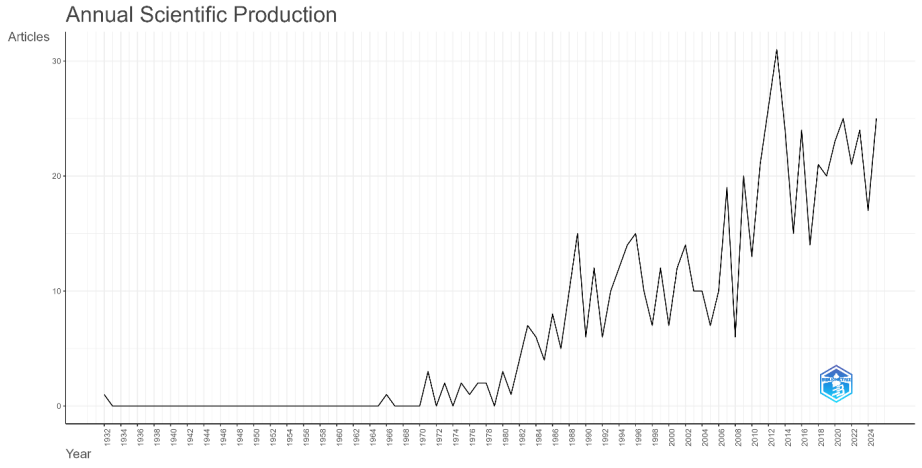
Bu çalışmada kullanılan analiz teknikleri, sosyal problem çözme literatürünün kuramsal yapısını, tematik evrimini ve iş birliği örüntülerini ortaya koyma amacına uygun biçimde seçilmiştir. Yayın ve atıf analizleri literatürün tarihsel gelişimini ve etki düzeyini değerlendirmeyi sağlarken, en fazla atıf alan çalışmaların belirlenmesi alanın kuramsal temelini oluşturan başlıca referans noktalarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. En üretken yazarların analizi, alanın gelişimine yön veren akademik aktörleri belirlemeye katkı sağlamaktadır. Yazar, kurum ve ülkeler düzeyindeki iş birliği ağlarının incelenmesi ise sosyal problem çözme araştırmalarının hangi akademik merkezlerde yoğunlaştığını ve küresel bilgi üretim örüntülerinin nasıl yapılandığını ortaya koymaktadır. En çok yayın yapılan dergilerin belirlenmesi, literatürün hangi disiplinler arası platformlarda yoğunlaştığını göstermektedir. Anahtar kelime birliktelik analizi, tematik harita ve kavramsal yapı haritası literatürdeki kavramsal kümelenmeleri ve tematik dönüşümü incelemek amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca Three-Field Plot analizi, yazarlar, kavramlar ve başlık yapıları arasındaki ilişkileri görselleştirerek alanın bilgi üretim dinamiklerini bütüncül biçimde değerlendirmeye olanak tanımaktadır. Bu tekniklerin birlikte kullanımı, sosyal problem çözme literatürünün yalnızca nicel büyüklüğünü değil, aynı zamanda yapısal ve kuramsal özelliklerini sistematik biçimde analiz etmeyi mümkün kılmaktadır. Anahtar kelime analizlerinde kavramsal tutarlılığı sağlamak amacıyla yazar anahtar kelimeleri esas alınmış ve sonuçlar ağ analizleri aracılığıyla yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yıllık büyüme oranı %3,52 olarak hesaplanmıştır. Yıllık ortalama atıf oranı ise %35,89 olup, bu durum alanın akademik etkisinin yüksek olduğunu göstermektedir. Şekil 2'de, 1932-2025 yılları arasında sosyal problem çözme üzerine yayımlanan 640 yayının dağılımı gösterilmektedir.

Şekil 2.

Yıllara göre yayınların sayısı

Şekil 2 incelendiğinde 1970'li yıllara kadar bu alanda sınırlı sayıda çalışma yapıldığını, özellikle 1990'lı yıllardan itibaren ise belirgin bir artış eğiliminin ortaya çıktığını göstermektedir. 2000'li yılların ortalarından itibaren yayın sayısındaki ivmelenmeyle en yüksek yayın sayısına 2013 yılı civarında ulaşılmış, sonrasında ise dalgalı ancak genel olarak yüksek düzeyde bir üretim devam etmiştir. Tablo 1'de sosyal problem çözme beceriyle ilgili en çok çalışmanın yayınlandığı dergilerin isimleri yer almaktadır.

Tablo 1.

En çok çalışmanın yayınlandığı dergiler

Sıra	Dergiler	Yayın Sayısı
1	Journal of Abnormal Child Psychology	19
2	Child Development	14
3	Journal of School Psychology	11
4	Frontıers In Psychology	10
5	Aggressive Behaviour	8
6	Amerıcan Journal Of Community Psychology	8
7	Current Psychology	8
8	Journal of Autism And Developmental Disorders	8
9	Journal of Clinical Child Psychology	8
10	Adolescence	7

Tablo 1 incelendiğinde, en çok yayın yapan derginin 19 makaleyle *Journal of Abnormal Child Psychology,* 14 çalışmayla *Child Development* ve 11 çalışmayla *Journal of School Psychology* dergileri olduğu görülmektedir. Tablo 2'de en üretken ilk 10 yazarın listesi görülmektedir.

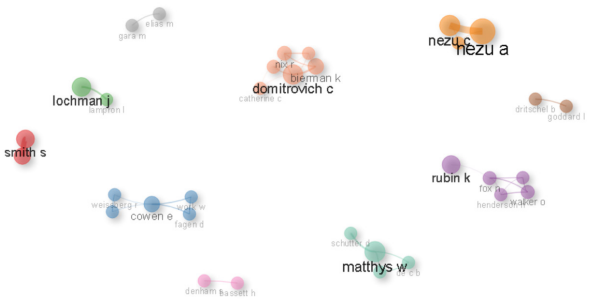
Tablo 2.

En üretken ilk 10 yazar

Sıra	Yazarlar	Yayın Sayısı
1	Arthur M. Nezu	11
2	Kenneth H. Rubin	11
3	John E. Lochman	10
4	Wim Matthys	8
5	Christine M. Nezu	8
6	Stephen W. Smith	8
7	Ann P. Daunic	7
8	Anthony A. Hains	7
9	Mary Mcmurran	7
10	Cynthia A. Domitrovich	6

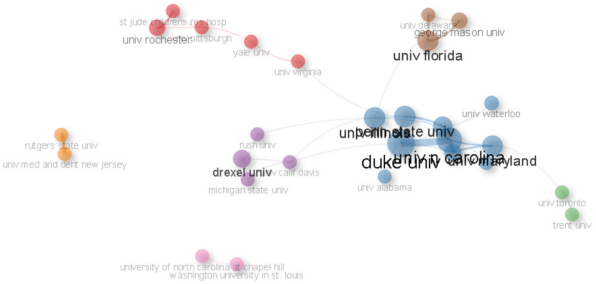
Tablo 2 incelendiğinde, en çok yayın yapan yazarların Arthur M. Nezu ve *Kenneth H. Rubin* olduğu görülmektedir. Nezu sosyal problem çözme konularında öne çıkan bir araştırmacıdır. Rubin ise çocuk ve ergenlerin sosyal gelişimi, akran ilişkileri ve sosyal yeterlik alanlarında yaptığı çalışmalarla tanınmaktadır. Şekil 3'te birlikte çalışan yazarlar yer almaktadır.

Şekil 3.
Yazar iş birliği ağı

Şekil 3 incelendiğinde, yazar iş birliği ağı sosyal problem çözme alanında belirgin araştırma gruplarının varlığını ortaya koymaktadır. Haritada Nezu A. ve Nezu C. güçlü bir ikili olarak öne çıkarken, Domitrovich C., Bierman K., Nix R. ve Catherine C. küçük bir araştırma ağı oluşturmaktadır. Rubin K.'nın Fox N., Henderson H. ve Walker O. ile Matthys W.'nın ise Schutter D. ve De Castro B. ile iş birliği yaptığı görülmektedir. Lochman J. ve Lampron L. de ayrı bir ağ grubunu temsil etmektedir. Daha küçük ölçekli iş birlikleri arasında Cowen E., Weissberg R., Fagen D. ve Work W.; Elias M. ve Gara M.; Denham S. ve Bassett H.; Dritschel B. ve Goddard L. yer almaktadır. Ağın genel yapısı, geniş ve bütünleşik bağlantılardan ziyade görece bağımsız alt kümelerin varlığına işaret etmektedir. Bu durum, sosyal problem çözme alanında bilgi üretiminin çoğunlukla tematik olarak uzmanlaşmış araştırma grupları etrafında şekillendiğini göstermektedir. Bununla birlikte bazı yazarların (ör. Smith S.) ağ içinde tek başına yer alması, bireysel araştırma üretiminin de sürdüğünü ortaya koymaktadır. Bu bulgular, literatürün belirli kuramsal ve müdahale odaklı araştırma kümeleri etrafında örgütlendiğini göstermektedir. Şekil 4'te ise kurumsal iş birliği ağı sunulmaktadır.

Şekil 4.
Kurumsal iş birliği ağı

Şekil 4 incelendiğinde sosyal problem çözme alanında iş birliği yapan kurumlar arasındaki ağ yapısı görülmektedir. Düğümlerin büyüklüğü kurumların yayın üretkenliğini, renkler ise aynı iş birliği kümesine ait kurumları göstermektedir. Analiz sonuçlarına göre mavi küme en geniş ve merkezi yapıyı oluşturmaktadır ve Duke University, University of North Carolina, Penn State University, University of Maryland ve University of Florida gibi yüksek üretkenliğe sahip kurumları içermektedir. Bu kurumlar arasındaki yoğun bağlantılar güçlü ve sürdürülebilir araştırma iş birliklerine işaret etmektedir. Kırmızı kümede University of Rochester, Yale University ve University of Virginia yer almakta olup kendi içinde güçlü iş birlikleri sergilemektedir. Mor küme ise Drexel University, Rush University, Michigan State University ve University of California, Davis gibi orta düzeyde üretkenliğe sahip kurumları içermekte ve hem kendi içinde hem de diğer kümelerle bağlantılar göstermektedir. Diğer kümeler (kahverengi küme: University of Delaware; turuncu küme: Rutgers State University) daha az sayıda kurumdan oluşmakta ve sınırlı üretkenliğe sahip olmakla birlikte belirli konularda odaklı iş birlikleri yürütmektedir. Genel olarak kurumsal iş birliği ağı, sosyal problem çözme literatürünün dengeli biçimde dağılmaktan ziyade belirli araştırma üniversiteleri etrafında merkezileşmiş bir üretim yapısı sergilediğini göstermektedir. Tablo 3'te en fazla atıf alan çalışmalar sunulmaktadır.

Tablo 3.

En fazla atıf alan çalışmalar

Yazar/Yazarlar	Yayının Adı	SAS	WSAS
Dzurilla ve Goldfried 1971	Problem Solving and Behavior Modification	-	1264
Weick, 1984	Small Wins: Redefining The Scale Of Social Problems	-	614
Mumford vd., 2000	Development of Leadership Skills:	247	158
Bierman vd., 2008	Experience and Timing	590	538
Denham, 2006	Promoting Academic and Social-Emotional School Readiness: The Head	529	-
Yeates vd., 2007	Start REDI Program	-	340
Bauminger, 2002	Social-emotional competence as support for school readiness: What is it and	-	293
Parsons ve Mitchell, 2002	how do we assess it?	-	285
Gillham vd., 1995	Social outcomes in childhood brain disorder: A heuristic integration of	-	278
Kim, Park ve Baek, 2009	social neuroscience and developmental psychology	371	264
	The facilitation of social-emotional understanding and social interaction in high-functioning children with autism: Intervention outcomes		
	The potential of virtual reality in social skills training for people with autistic spectrum disorders		
	Prevention of depressive symptoms in schoolchildren: Two-year follow-up		
	Not just fun, but serious strategies: Using meta-cognitive strategies in game-based learning		

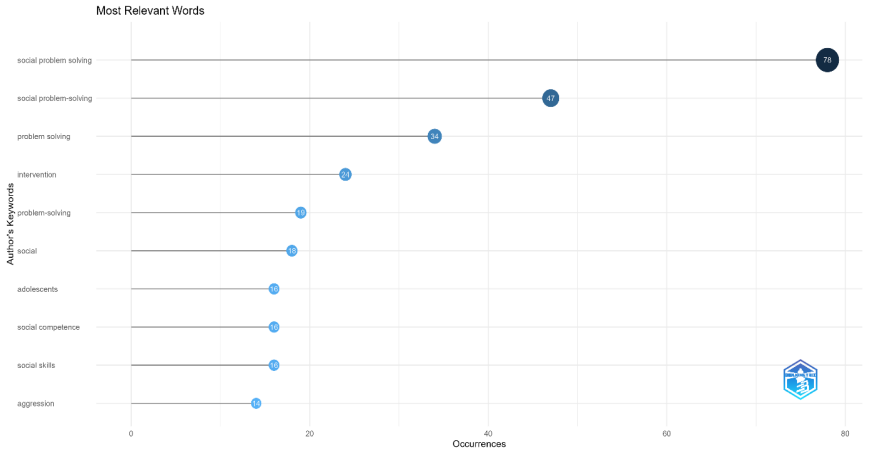
Not. SAS=Scopus alıntı sayısı, WSAS=Web of Science alıntı sayısı

Tablo 3 incelendiğinde, en çok atıf alan ilk 10 yayın 1971 ile 2009 yılları arasında yayınlanmıştır. Bu yayınların tek yazarlı sayısı üç iken, diğer yedi yayının iki ile dört yazarı bulunmaktadır. Çalışmaların yayın türleri açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. İncelenen çalışmaların

ikisi derleme, dördü deneysel, biri tanımlayıcı ve üçü teorik niteliktedir. Şekil 5'te yazarların çalışmalarında en sık kullandığı 10 anahtar kelime verilmiştir.

Şekil 5.

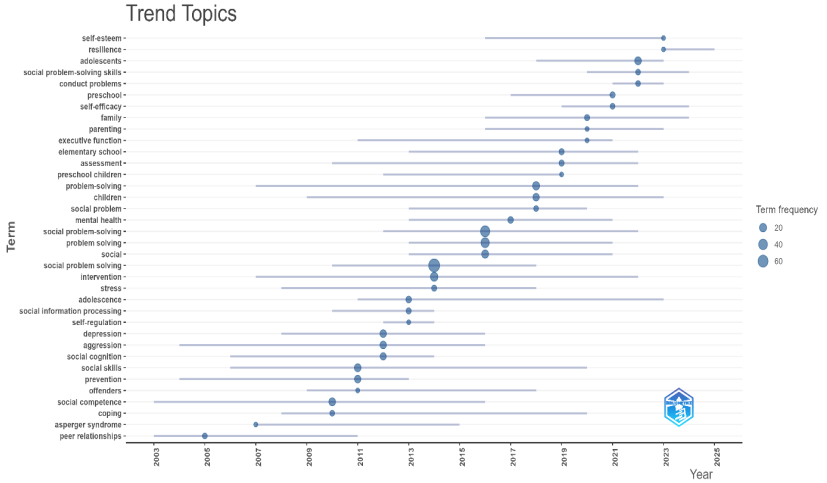
Yazarların çalışmalarında en sık kullandığı 10 anahtar kelime

Şekil 5 incelendiğinde, yazarların çalışmalarında en sık kullanılan 10 anahtar kelimenin sosyal problem çözme (social problem solving) (n = 78), sosyal problem-çözme (n = 47), problem çözme (problem solving) (n = 34), müdahale (intervention) (n = 24), problem çözümü (n = 19), sosyal (social) (n = 18), ergenler(adolescents) (n = 16), sosyal yeterlik (social competence)(n = 16), sosyal beceriler (social skills)(n = 16) ve saldırganlık(aggression)(n = 14) olduğu görülmektedir**.** Şekil 6'da sosyal problem çözmeyle ilgili yayınlardaki anahtar kelimelerin yıllara göre ortaya çıkışı ve kullanım yoğunluğu verilmiştir.

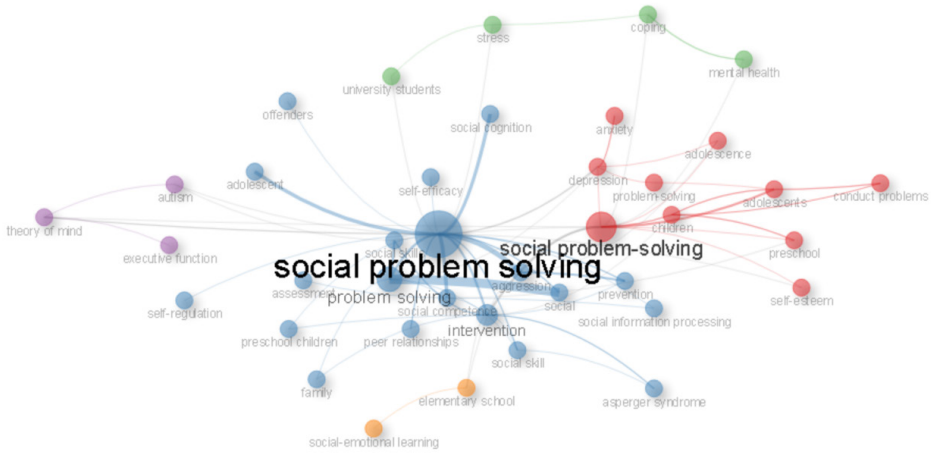
Şekil 6.

Anahtar kelimelerin yıllara göre ortaya çıkışı ve kullanım yoğunluğu (Trend konular analizi)

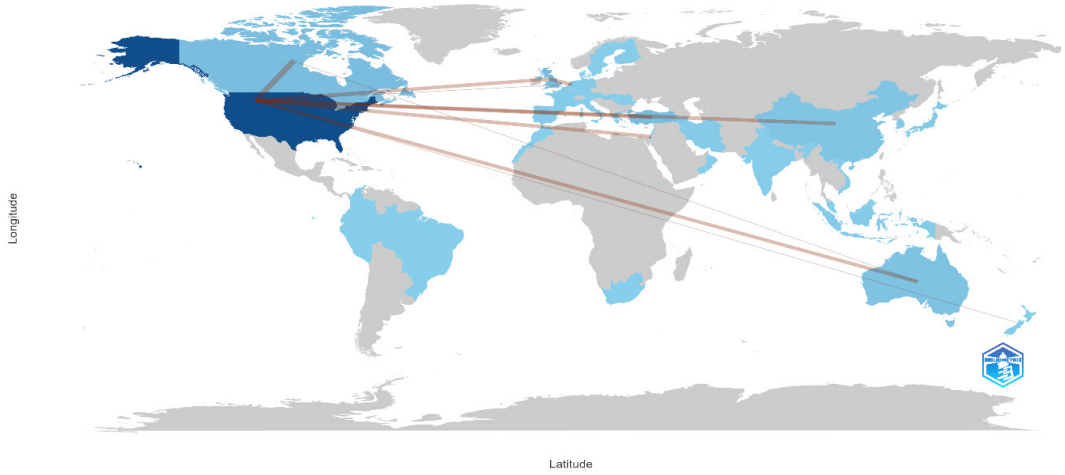
Şekil 6 incelendiğinde, 2010 öncesinde görece az sayıda terimin literatürde yer aldığı, 2010 sonrasında ise özellikle sosyal problem çözme, problem çözme, müdahale, stres, sosyal beceriler (social skills) ve önleme (prevention) gibi terimlerin daha yoğun biçimde kullanılmaya başlandığı görülmektedir. 2015 sonrasında ise ruh sağlığı (mental health), ebeveynlik (parenting), öz yeterlik (self-efficacy), davranış problemleri (conduct problems), ergenler (adolescents) ve psikolojik dayanıklılık (resilience) gibi kavramların öne çıktığı dikkat çekmektedir. Bu durum, sosyal problem çözme araştırmalarının yalnızca bilişsel ve akademik boyutlara değil, aynı zamanda psikososyal ve duygusal boyutlara da odaklanmaya başladığını göstermektedir. En yüksek frekansa sahip kavramlar arasında sosyal problem çözme, problem çözme, sosyal ve müdahale yer almakta olup, bu bulgu alanın çekirdek temalarının yıllar içinde korunduğunu, ancak yan temaların çeşitlendiğini ortaya koymaktadır. Son yıllarda öz saygı (self-esteem) ve psikolojik dayanıklılık (resilience) gibi olumlu psikoloji (positive psychology) odaklı kavramların daha sık yer alması ise araştırma eğilimlerinin önleyici ve geliştirici yaklaşımlara yöneldiğini göstermektedir. Şekil 7'de anahtar kelime birliktelik analizi yer almaktadır.

Şekil 7.
Anahtar kelime birliktelik analizi

Şekil 7 incelendiğinde, sosyal problem çözmenin hem eğitim bağlamında (okul, aile, sosyal-duygusal öğrenme) hem psikolojik sağlık (stres, ruh sağlığı, başa çıkma) hem de gelişimsel psikopatoloji (çocuk, ergen, davranış sorunları) alanlarında merkezî bir tema olduğunu göstermektedir. Ayrıca, nörogelişimsel bozukluklar (otizm, yürütücü işlevler) ve öz-düzenleme becerileri ile de bağlantısı olduğu görülmektedir. Şekil 8'de ülkeler arası iş birliği ağları görülmektedir.

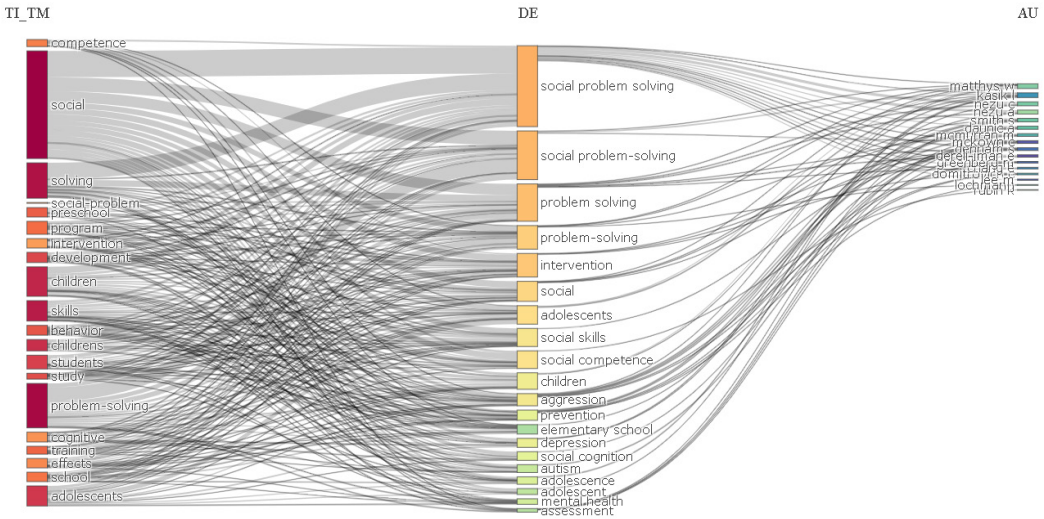
Şekil 8.
Ülkeler arası iş birliği ağları

Şekil 8 incelendiğinde, sosyal problem çözme alanındaki ülkeler arası iş birliği ağı gösterilmektedir. Haritadaki renk tonları, ülkelerin yayın üretkenliğini temsil etmektedir; koyu mavi tonlar yüksek üretkenliği, açık mavi tonlar ise daha düşük üretkenliği ifade etmektedir. Çizgiler ise iki ülke arasındaki ortak yayınları göstermektedir. Analiz sonuçları, ABD'nin en yüksek yayın üretkenliğine sahip ülke olduğunu ve iş birliği ağının merkezi konumunda yer aldığını ortaya koymaktadır. ABD, başta Kanada, Birleşik Krallık, Avustralya, Almanya ve Türkiye olmak üzere farklı kıtalardaki ülkelerle iş birlikleri yürütmektedir. Bu durum, sosyal problem çözme alanındaki bilimsel üretimin önemli bir kısmının ABD merkezli araştırma ağları tarafından üretildiğini göstermektedir. Diğer yandan, Birleşik Krallık, Avustralya ve Kanada hem kendi aralarında hem de ABD ile yüksek düzeyde ortak çalışma yürütmektedir. Avrupa kıtasında Almanya ve Hollanda'nın da uluslararası iş birliklerinde aktif olduğu görülmektedir. Buna karşın, Afrika, Güney Amerika ve Orta Doğu bölgelerinden iş birliklerinin iş birliklerinin sınırlı olması, sosyal problem çözme araştırmalarında küresel üretim dengesizliklerine işaret etmektedir. Genel olarak ülkeler arası iş birliği ağı, sosyal problem çözme literatürünün coğrafi olarak eşit dağılmış bir yapıdan ziyade belirli yüksek üretkenliğe sahip ülkeler etrafında merkezileştiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, alanın küresel bilgi üretim dinamiklerini görünür kılarak çalışmanın literatürün yapısal ve uluslararası iş birliği örüntülerini analiz etme amacını desteklemektedir. Şekil 9'da en sık kullanılan anahtar kelimeler (sol sütun), en üretken yazarlar (sağ sütun) ve bu yazarlarında başlıklarında en fazla kullandığı sözcükler (orta sütun) arasındaki ilişki gösterilmektedir.

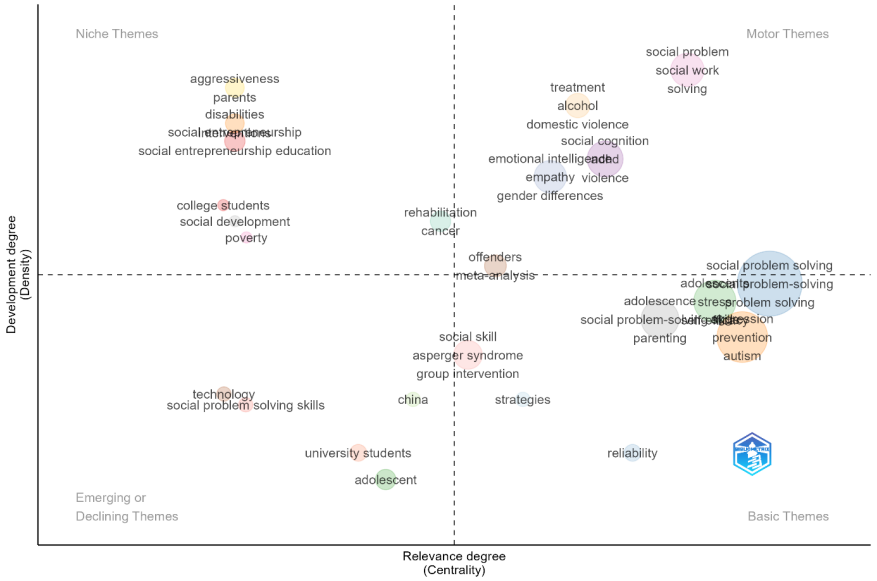
Şekil 9.

Üç Alan Grafiği (Three-Field Plot)

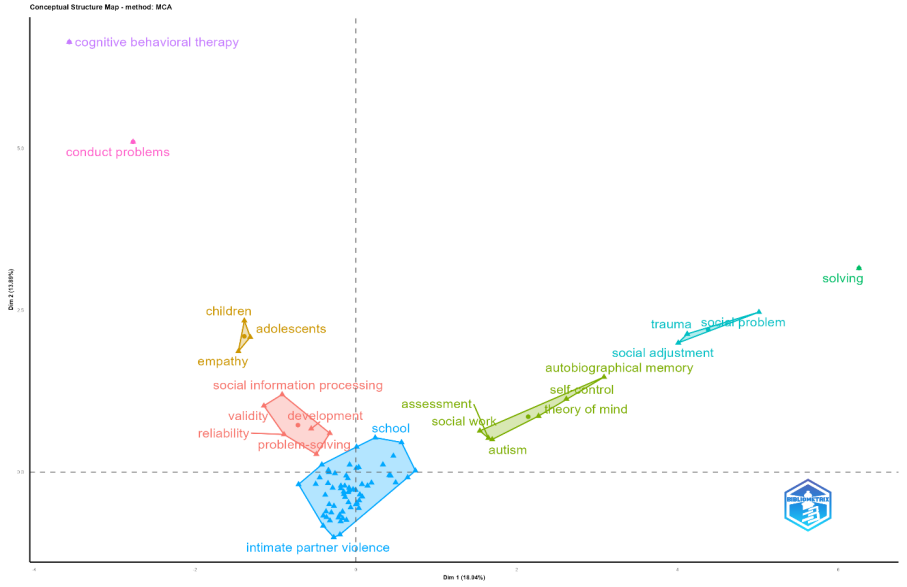
Şekil 9 incelendiğinde "sosyal(social)", "çözme(solving)", "sosyal problem(social problem)", "müdahale(intervention)", "çocuklar(children)", "ergenler(adolescents)" ve "beceriler(skills)" gibi anahtar kelimelerin öne çıktığı görülmektedir. Bu kelimeler en çok "sosyal problem çözme (social problem solving)", "problem çözme (problem solving)", "sosyal beceriler (social skills)", "müdahale" ve "ergenler" başlıklarında yer alan kelimelerle ilişkilidir. Sağ sütunda yer alan üretken yazarlar arasında Wim Matthys, Arthur M. Nezu, John E. Lochman ve Cynthia A. Domitrovich gibi isimler öne çıkmaktadır. Örneğin, Arthur M. Nezu ve Christine M. Nezu en fazla sosyal problem çözme başlığı altında yayın yaparken, John E. Lochman'ın çalışmaları daha çok çocuk ve saldırganlık(aggression) temalarıyla ilişkilidir. Wim Matthys ise sosyal beceriler ve müdahale temalarındaki çalışmalarıyla dikkat çekmektedir. Bu dağılım, sosyal problem çözme literatüründe hem çocuk ve ergenlere yönelik uygulamalı araştırmaların hem de sosyal beceri geliştirme, önleme programları ve müdahale stratejilerinin güçlü bir şekilde temsil edildiğini göstermektedir. Ayrıca yazarların belirli temalar etrafında yoğunlaşması, alanda konu bazlı uzmanlaşma eğilimini ortaya koymaktadır. Şekil 10'da sosyal problem çözmeyle ilgili yayınların tematik haritası yer almaktadır.

Şekil 10.
Tematik harita

Tematik harita, sosyal problem çözme (social problem solving) alanındaki anahtar kelime kümelerinin önem (merkezilik; centrality) ve gelişmişlik (yoğunluk; density) düzeylerine göre dört kategoriye ayrıldığını göstermektedir. Motor temalar (sağ üst çeyrek), hem alanın merkezinde yer alan hem de yüksek düzeyde gelişmiş konuları temsil etmektedir. Bu çalışmada sosyal problem (social problem), sosyal hizmet (social work), çözme (solving), tedavi (treatment), duygusal zekâ (emotional intelligence), sosyal biliş (social cognition), empati (empathy), şiddet (violence) ve cinsiyet farklılıkları (gender differences) gibi kavramlar motor temalar arasında yer almakta olup, sosyal problem çözme araştırmalarında olgunlaşmış ve sıklıkla çalışılan alanları yansıtmaktadır. Temel temalar (sağ alt çeyrek), alan için merkezi olmakla birlikte gelişmişlik düzeyi daha düşük konuları ifade etmektedir. Sosyal problem çözme(social problem solving), ergenlik(adolescence), otizm (autism), stres(stress), önleme(prevention), ebeveynlik(parenting) ve depresyon(depression) bu grupta yer almakta olup, önemine rağmen daha derinlemesine çalışmalara ihtiyaç duyan alanlar olarak öne çıkmaktadır. Niş temalar (sol üst çeyrek), yüksek düzeyde gelişmiş ancak alanın genelinde daha az merkezi olan konuları kapsamaktadır. Saldırganlık (aggressiveness), ebeveynler(parents), yetersizlikler(disabilities), sosyal girişimcilik eğitimi (social entrepreneurship education) ve yoksulluk(poverty) bu gruba örnek teşkil etmektedir. Ortaya çıkan veya gerileyen temalar (sol alt çeyrek) ise merkezi ve gelişmişlik düzeyi düşük konular olup, gelecekte gelişme potansiyeline sahip ya da önemini yitirmekte olan temaları göstermektedir. Teknoloji(technology), sosyal problem çözme becerileri, üniversite öğrencileri(university students) ve ergen bu kategoriye dâhildir. Bu bulgular, sosyal problem çözme literatürünün kavramsal evrimini ortaya koyarak çalışmanın alanın tematik dönüşümünü haritalandırma amacını doğrudan desteklemektedir. Şekil 11'de kavramsal yapı haritası verilmiştir.

Şekil 11.
Kavramsal yapı haritası

Kavramsal yapı haritası, sosyal problem çözme alanındaki anahtar kelimeler arasındaki kavramsal ilişkileri ortaya koymaktadır. Analiz sonucunda dört ana küme belirlenmiştir. Birinci küme, bilişsel davranışçı terapi(cognitive behavioral therapy) ve davranış problemleri(conduct problems) anahtar kelimeleri etrafında toplanmış olup, davranış problemlerine yönelik bilişsel davranışçı müdahaleler üzerine odaklanmaktadır. İkinci küme, çocuklar(children), ergenler (adolescents), empati(empathy), sosyal bilgi işleme(social information processing), problem çözme(problem-solving), geçerlik(validity) ve güvenirlik (reliability) kavramlarını içermekte; çocuk ve ergenlerde empati, sosyal bilgi işleme süreçleri ile problem çözme becerilerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi konularını temsil etmektedir. Üçüncü küme, yakın ilişki şiddeti (intimate partner violence) ve okul (school) kavramları etrafında şekillenmiş olup, okul bağlamında yakın ilişki şiddeti ve ilgili sosyal sorunları ele almaktadır. Dördüncü küme ise çözme(solving), sosyal problem, sosyal uyum (social adjustment), travma (trauma), otizm, zihin kuramı (theory of mind), özdenetim (self-control) ve otobiyografik bellek (autobiographical memory) gibi anahtar kelimeleri barındırmakta; sosyal problem çözme, sosyal uyum ve bunların travma, otizm, özdenetim ve bilişsel-duygusal süreçlerle ilişkisini yansıtmaktadır.

TARTIŞMA

Bu çalışma, eğitim bağlamında sosyal problem çözme alanındaki araştırma eğilimlerini, iş birliği ağlarını ve tematik gelişimi bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemiştir. Bulgular, alanın hem kuramsal hem de uygulama boyutunda önemli bir dönüşüm geçirdiğini ve sosyal problem

çözme becerilerinin okul ortamlarında öğrencilerin sosyal, duygusal ve akademik gelişimini destekleyen kritik bir alan olarak giderek daha fazla önem kazandığını göstermektedir. Bibliyometrik analiz bulguları, sosyal problem çözme alanında 2000'li yılların ortalarından itibaren belirgin bir ivmelenme yaşandığını ve bu artışın özellikle 2013 yılında zirveye ulaştığını göstermektedir. Sonraki yıllarda üretimde dalgalanmalar olsa da genel olarak yüksek bir yayın düzeyi korunmuştur. Eğitim bağlamında bu artış, özellikle sosyal ve duygusal öğrenme programlarının yaygınlaşması, yaşam becerileri eğitimine verilen önem ve okul temelli önleyici müdahalelerin güçlenmesi ile pozitif psikoloji kavramlarının (örn. öz-yeterlik, psikolojik dayanıklılık) eğitim araştırmalarına entegrasyonu ile doğrudan ilişkilidir. Nitekim Greenberg'in (2023) meta-analiz bulgularını özetlediği çalışmada, okul temelli SDÖ programlarının sosyal, duygusal, davranışsal ve akademik çıktılar üzerinde anlamlı etkiler sağladığı rapor edilmiştir. Dolayısıyla, bu çalışmada tespit edilen yayın artışı, eğitim sistemlerinin öğrencilerin yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerini de hedefleyen bütüncül yaklaşımlara yöneldiğini konu çeşitliliğinin artması, disiplinler arası etkileşimin güçlenmesi ve müdahale temelli araştırmaların yaygınlaşması gibi yapısal bir dönüşüme işaret etmektedir. Araştırma konularının hem olumlu sosyal becerilerin geliştirilmesine hem de problem davranışların önlenmesine odaklandığı görülmektedir. Çocuklar, ergenler ve ilkokul düzeyindeki öğrenciler alanın en sık hedeflenen gruplarıdır.

Trend konu analizleri, araştırma odağının zaman içinde dar ve spesifik konulardan (başa çıkma, akran ilişkileri) daha geniş kapsamlı ve ekolojik yaklaşımlara (psikolojik dayanıklılık, öz-yeterlik, yürütücü işlev, ebeveynlik) doğru evrildiğini ortaya koymaktadır. Bu dönüşüm yalnızca tematik bir genişleme değil; sosyal problem çözme kavramının eğitim bilimleri içerisindeki kuramsal konumunun yeniden yapılandığını göstermektedir. Erken dönem literatürde daha çok davranışsal uyum ve problem odaklı çerçeveler baskınken, son yıllarda sosyal problem çözme becerilerinin sosyal-duygusal öğrenme, pozitif psikoloji ve gelişimsel sistemler yaklaşımı ile bütünleştiği görülmektedir**.**Wang, Huang ve Xiao (2021), sosyal problem çözmenin mükemmeliyetçilik ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide aracı rol oynadığını ve özellikle olumsuz problem yöneliminin uyumsuz mükemmeliyetçilikle ilişkili olumsuz duygusal sonuçları artırdığını göstermiştir. Gál ve arkadaşlarının (2022) lise ve üniversite öğrencileriyle yürüttüğü çalışmada da sosyal problem çözme ile yaşam doyumu arasında güçlü bir ilişki bulunmuştur. Bu çalışmalarla birlikte Erözkan (2014) ve Lau, Fang, Cheng ve Kwong'un (2019) araştırmaları da trend konu analizinde öne çıkan "öz-yeterlik" ve "psikolojik dayanıklılık" kavramlarının önemini doğrulamaktadır. Barnes, Wang ve O'Brien'ın (2018) meta-analizi, okul öncesi dönemde uygulanan sosyal problem çözme müdahalelerinin sosyal-duygusal gelişim üzerinde güçlü ve kalıcı etkiler yarattığını göstermektedir. Benzer biçimde okul öncesi dönemde çocuklarda uygulana eğitimin sosyal problem çözme becerilerini geliştirerek saldırgan davranışları azalttığı sonucuna ulaşmışlardır. (Bierman vd., 2008). Bu çalışmalarla birlikte Özen-Uyar, Yiğit-Gençten ve Ceylan (2015), Denham ve Burton (1996), Hatakeyama ve arkadaşları (2024), Beelmann (2003), Bierman ve arkadaşları (2014) çalışmaları da bu araştırmada öne çıkan tematik kümeler (örneğin "müdahale", "çocuklar", "ergenler") bu tür erken müdahalelerin önemini desteklemektedir. Müdahale temelli çalışmaların yoğunlaşması kavramın yalnızca betimleyici değil, aynı zamanda müdahale temelli ve uygulamaya dönük bir kuramsal çerçeve içerisinde ele

alınmaya başlandığını göstermektedir. Dolayısıyla tematik dönüşüm, sosyal problem çözmenin eğitim araştırmalarında eksiklik odaklı modellerden güç temelli, ekolojik ve gelişimsel yaklaşımlara doğru kuramsal bir genişleme yaşadığını ortaya koymaktadır. Bu durum alanın disiplinler arası entegrasyonunun arttığını ve sosyal problem çözmenin sosyal-duygusal gelişim araştırmaları içerisindeki merkezi rolünün güçlendiğini göstermektedir.

Çalışmada "saldırganlık", "depresyon" ve "önleme" gibi anahtar kavramların öne çıkması, sosyal problem çözme araştırmalarının önemli bir boyutunun problem davranışların önlenmesi ve psikolojik uyumun güçlendirilmesi olduğunu göstermektedir. Bu bulgu literatürdeki çalışmalarla da tutarlıdır. Örneğin Coker ve arkadaşlarının (2014), sosyal problem çözme becerilerinin travmatik stres ile ahlaki çözülme arasındaki ilişkide koruyucu rol oynadığını, Bell ve D'Zurilla (2009) ise bu becerilerin günlük stres ile uyum arasındaki ilişkide düzenleyici bir işlev gördüğünü belirtmiştir. Ayrıca Ranjbar ve arkadaşlarının (2013), düşük sosyal problem çözme becerilerinin üniversite öğrencilerinde anksiyete, depresyon ve uyku sorunlarıyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, sosyal problem çözmenin yalnızca akademik ve sosyal başarı açısından değil, aynı zamanda ruh sağlığı açısından da kritik bir beceri olduğunu göstermektedir. Anahtar kelime birliktelik analizi, tematik harita ve kavramsal yapı analizlerinin ortak sonuçları, sosyal problem çözme araştırmalarının psikososyal süreçler ve okul temelli müdahaleler açısından çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve eğitim, gelişimsel psikoloji ile rehberlik-psikolojik danışmanlık gibi disiplinler arasında köprü işlevi gördüğünü ortaya koymaktadır. Bununla birlikte literatürün merkezinde müdahale, önleme ve sosyal beceri geliştirme temaları yer alırken teknoloji, yükseköğretim öğrencileri veya girişimcilik gibi alt temaların henüz merkezi konuma ulaşmadığı görülmektedir. Bu durum, alanın tarihsel olarak çocukluk ve ergenlik dönemine odaklanan gelişimsel yaklaşımlar çerçevesinde şekillenmesi ve sosyal-duygusal öğrenme programlarının büyük ölçüde K-12 düzeyinde uygulanmasıyla ilişkili olabilir. Ayrıca teknoloji temelli sosyal problem çözme uygulamalarının görece yeni olması, bu temanın henüz literatürde merkezî bir konum kazanmamış olmasını açıklayabilir. Bu bulgular, alanın mevcut kuramsal ağırlık merkezini ortaya koyarken gelecekteki araştırmalar için potansiyel tematik boşluklara da işaret etmektedir.

Üç Alan Grafiği analizine göre, D'Zurilla, Nezu ve Matthys gibi yazarlar alanın entelektüel üretiminde merkezi konumdadır. Arthur M. Nezu ve Kenneth H. Rubin gibi en üretken yazarlar, sırasıyla sosyal problem çözme kuramı, ölçme araçları ve klinik uygulamalar, çocukların sosyal gelişimi ve akran ilişkileri bağlamındaki çalışmalarla ön plana çıkmaktadır. Bulgular alandaki çalışmaların yalnızca kuramsal tanımlar üzerine değil, aynı zamanda okul ortamlarında uygulanabilir beceri geliştirme programlarına ve müdahale stratejilerine de odaklandığını ortaya koymaktadır. Önde gelen dergilere bakıldığında sosyal problem çözme araştırmalarının yalnızca eğitim bağlamıyla sınırlı olmadığını, aynı zamanda gelişimsel psikoloji, klinik çocuk psikolojisi ve topluluk temelli alanlarda da güçlü biçimde temsil edildiğini göstermektedir. Örneğin *Child Development* dergisinde yayımlanan Bierman ve arkadaşlarının (2008) çalışması, sosyal problem çözme becerilerinin akademik ve sosyal-duygusal okul hazırlığında kritik bir rol oynadığını ortaya koymuştur. Benzer biçimde, *Frontiers in Psychology*'de yayımlanan Wang, Huang ve Xiao (2021), mükemmeliyetçilik ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide sosyal problem çözmenin aracılık rolünü göstermiştir. *Journal*

of Autism and Developmental Disorders dergisinde Bauminger'in (2002) otizmli çocuklarda sosyal-duygusal anlayışı geliştirmeye yönelik çalışması, sosyal problem çözmenin özel gereksinimli gruplar için de önemli bir hedef olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, sosyal problem çözme araştırmalarının hem tipik gelişim gösteren hem de özel gereksinimli öğrenciler için sosyal-duygusal öğrenmenin ve önleme programlarının merkezinde olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, alanın kuramsal çekirdeği araştırma önceliklerinin belirlenmesinde ve kuramsal yönelimin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

En çok atıf alan çalışmalara bakıldığında ise araştırma konularının yalnızca kuramsal çerçeveyle sınırlı kalmayıp, uygulamaya dönük ve hedef kitle odaklı anahtar kelimeler etrafında şekillendiği görülmektedir. Bu durum, sosyal problem çözme çalışmalarının hem çocuk ve ergenler gibi belirli gruplara yönelik hem de sosyal beceri ve uyumun geliştirilmesini hedefleyen müdahalelerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca sosyal problem çözmenin hem akademik hem de psikososyal sonuçlarla birlikte ele alındığını göstermektedir. Örneğin Bierman ve arkadaşları (2008) ile Denham (2006), sosyal-duygusal yeterlik ve problem çözmenin çocukların okula hazırlığında kritik bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Sosyal problem çözme depresif belirtilerin önlenmesi ve olumlu başa çıkma becerilerinin geliştirilmesiyle (Gilham vd., 1995) ve sosyal uyum, akran ilişkileri ve iletişim becerileriyle ilişkilendirilmiştir (Yeates vd., 2007). Literatürde de benzer şekilde etkili problem çözme becerilerinin psikolojik dayanıklılığı ve iyi oluşu artırdığı (Wang vd., 2021), koruyucu rolü olduğu (Coker vd., 2004), problem çözme becerisinin ise saldırganlık, depresyon ve uyumsuzlukla ilişkili olduğu gösterilmiştir (Ranjbar vd., 2013). Dolayısıyla yüksek atıf alan çalışmaların ortak özelliği, sosyal problem çözmeyi yalnızca bilişsel bir beceri olarak tanımlamakla kalmayıp, akademik başarı, psikolojik dayanıklılık ve ruh sağlığı gibi çoklu sonuç değişkenleriyle ilişkilendiren ve müdahale temelli öneriler sunan kapsamlı modeller geliştirmiş olmalarıdır. Bu durum, söz konusu çalışmaların alanın kuramsal çerçevesini genişletmesi ve uygulamaya aktarılabilir bilgi üretmesi nedeniyle kuramsal merkezine yerleştiğini göstermektedir. Yazar iş birliği ağının küçük ancak yoğun bağlara sahip alt gruplardan oluştuğu görülmektedir. Bu durum, sosyal problem çözme araştırmalarının tematik olarak uzmanlaşmış çalışma grupları etrafında şekillendiğini göstermektedir. Bununla birlikte, farklı kümeler arasında köprü görevi görebilecek yazarların sınırlı olması, disiplinler arası bilgi paylaşımı ve ortak proje geliştirme potansiyelinin artırılabileceğine işaret etmektedir. Kurumsal iş birliği ağı ise merkezde yoğun bağlantılara sahip çekirdek kurumlar ile çevrede daha az bağlantılı kurumların bulunduğu iki düzeyli bir yapıyı göstermektedir. Bu yapı, bilgi akışının merkezden çevreye doğru gerçekleştiğini, ancak çevredeki kurumların merkeze daha fazla entegre edilmesinin alanın gelişimini hızlandırabileceğini ortaya koymaktadır. Özellikle eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştiren kurumların bu ağlara entegrasyonu, alandaki bilgi transferini güçlendirebilir.

Ülkeler arası iş birliği ağına göre genel olarak harita, alanın yüksek gelirli ülkeler arasında yoğunlaşan bir araştırma ekosistemine sahip olduğunu, ancak küresel kapsayıcılığın artırılması ile daha dengeli ve kültürler arası karşılaştırmalı çalışmaların yapılabileceğini göstermektedir. Bulgular ABD'nin bu alandaki merkezi konumunu doğrulamaktadır. ABD'nin Kanada, Birleşik Krallık ve Avustralya ile güçlü iş birlikleri yürütmesine karşın, Afrika ve Güney Amerika gibi bölgelerden sınırlı katkı olduğu görülmektedir. Bu dengesizlik, tarihsel olarak araştırma fonları ve akademik altyapı

farklılıklarıyla açıklanabilir (Mongeon vd., 2016). Bu durum, sosyal problem çözme kuramlarının evrenselliğinin test edilmesi ve kültüre duyarlı müdahale modellerinin geliştirilmesi açısından önemli bir gelişim alanına işaret etmektedir. Beklenildiği üzere, alanın hâkim dili İngilizcedir. Az sayıda çekirdek derginin literatürün büyük bölümünü oluşturması, alanın belirli kuramsal çerçeveler etrafında yoğunlaştığını göstermektedir. Bu yoğunlaşma, bilimsel kalite ve yöntemsel tutarlılık açısından avantaj sağlarken, alternatif yaklaşımların görünürlüğünü sınırlandırabilir. Dolayısıyla bibliyometrik bulgular, sosyal problem çözme araştırmalarının belirli merkezlerde güçlenmiş ve derinleşmiş bir gelişim süreci izlediğini ancak daha kapsayıcı, kültürler arası ve disiplinler arası iş birliklerinin alanın gelecekteki yönelimini çeşitlendirebileceğini ortaya koymaktadır. Bibliyometrik bulgular, eğitim ortamlarında yürütülen araştırmaların yalnızca belirli yaş gruplarına odaklanan dar kapsamlı çalışmalardan, farklı yaş kademeleri, kültürel bağlamlar ve uygulama stratejilerini kapsayan bütüncül yaklaşımlara doğru evrildiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle çalışma, sosyal problem çözme literatürünün kuramsal sınırlarını, baskın araştırma odağını ve bilgi üretiminin merkezileşme dinamiklerini görünür kılmaktadır. Böylece alanın yalnızca nicel büyümesi değil, aynı zamanda kuramsal yönelimi ve gelişim doğrultusu da sistematik biçimde analiz edilmiştir.

Gelecekte yapılacak araştırmalar açısından, eğitim alanındaki sosyal problem çözme çalışmalarında uluslararası iş birliklerinin güçlendirilmesi önem taşımaktadır. Türkiye'nin ABD ile belirli bir akademik bağlantısı bulunmakla birlikte, bu iş birliğinin kapsamı sınırlıdır. Bu nedenle, ABD'nin yanı sıra Birleşik Krallık, Kanada, Avustralya ve Avrupa'daki diğer yüksek üretkenliğe sahip ülkelerle ortak projeler yürütülerek okul temelli veri setleri oluşturulmalı ve kültürlerarası karşılaştırmalı çalışmalar artırılmalıdır. Ayrıca, eğitim, psikoloji, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ile sosyoloji gibi disiplinler arasında kurulacak iş birlikleri, sosyal problem çözmenin sınıf içi ve okul düzeyinde daha bütüncül biçimde ele alınmasına katkı sağlayabilir. Bu nedenle, okul temelli sosyal problem çözme programlarının pozitif psikoloji kavramlarını içerecek şekilde yapılandırılması ve farklı yaş gruplarında etkilerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi önerilmektedir. Son olarak müdahale ve önleme programlarının okul, toplum ve çevrim içi öğrenme ortamlarında uygulanabilirliğinin test edilmesi ve uzun vadeli etkilerinin değerlendirilmesi önemlidir.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışma sırasında analiz edilen veriler, talep üzerine yazarlardan temin edilebilir.

Dil ve Yazım Denetimi için Yapay Zekâ Kullanımı: Bu çalışmada yapay zekâ araçları genişletilmiş ingilizce özetin dil denetimi ve üslup düzenlemesi amacıyla kullanılmıştır. Yapay zekânın katkısının, makalenin bütününe oranla yaklaşık %5'tir.

Etik Beyan: Bu çalışma, ikincil veriler (Scopus ve Web of Science) kullanılarak gerçekleştirilen bir bibliyometrik analizdir. Çalışmada insan veya hayvan katılımcı bulunmadığından ve birincil veri toplanmadığından etik kurul onayı gerekmemektedir.

Kaynakça

Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics, 11*(4), 959-975.https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007

Balogh-Pécsi, A., Tóth, E., & Kasik, L. (2024). Social problem-solving, coping strategies and communication among 5th and 7th graders. *International Journal of Adolescence and Youth, 29*(1), 1-14. https://doi.org/10.1080/02673.843.2024.2331592

Barnes, T. N., Wang, F., & O'Brien, K. M. (2018). A meta-analytic review of social problem solving interventions in pre-school settings. *Infant & Child Development*, *27*(5), 1–22. https://doi.org/10.1002/icd.2095

Bauminger, N. (2002). The facilitation of social-emotional understanding and social interaction in high functioning children with autism: intervention outcomes. *Journal of Autism and Developmental Disorders, 2*(4), 283-298.https://doi.org/10.1023/a:101.637.8718278

Bell, A. C., & D'Zurilla, T. J. (2009). The influence of social problem-solving ability on the relationship between daily stress and adjustment. *Cognitive Therapy and Research, 33*(5), 439- 448.https://doi.org/10.1007/s10608.009.9256-8

Bierman, K. L., Nix, R. L., Heinrichs, B. S., Domitrovich, C. E., Gest, S. D., Welsh, J. A., & Gill, S. (2014). Effects of Head Start REDI on children's outcomes 1 year later in different kindergarten contexts. *Child Development, 85*(1), 140–159.https://doi.org/10.1111/cdev.12117

Bingham, A. (2004). *Çocuklarda problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi* (A. Ferhan Oğuzkan, Çev., 6. basım). Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Chang, E. C., D'Zurilla, T. J., & Sanna, L. J. (2004). *Social problem solving: Theory, research, and training*. American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10805-000

Coker, K. L., Ikpe, U. N., Brooks, J. S., Page, B., & Sobell, M. B. (2014). The effect of social problem solving skills in the relationship between traumatic stress and moral disengagement among inner city African American high school students. *Journal of Child & Adolescent Trauma, 7*(2), 87- 95.https://doi.org/10.1007/s40653.014.0012-1

de Almeida Santos, Z., & Benevides Soares, A. (2018). Social skills, coping, resilience and problem solving in psychology university students. *Liberabit, 24*(2), 223- 234.https://doi.org/10.24265/liberabit.2018.v24n2.07

Denham, S. A., & Burton, R. (1996). A Social-emotional intervention for at-risk 4-year olds. *Journal of School Psychology, 34* (3), 225–245.https://doi.org/10.1016/0022-4405(96)00013-1

Denham, S. A. (2006). Social-Emotional competence as support for school readiness: What is it and how do we assess it? *Early Education and Development, 17*(1), 57- 89.https://doi.org/10.1207/s15566935eed1701_4

D'Zurilla, T. J., & Goldfried, M. R. (1971). Problem solving and behavior modification. *Journal of Abnormal Psychology*, *78,* 107-126.

D'Zurilla, T. J., & Nezu, A. M. (2010). Problem-solving therapy. In K. S. Dobson (Ed.), Handbook of cognitive behavioral therapies (pp. 197–225). The Guilford Press.

D'Zurilla, T. J., Nezu, A. M., & Maydeu-Olivares, A. (2004a). Social problem solving: Theory and assessment. In E. C. Chang, T. J. D'Zurilla, & L. J. Sanna (Eds.), Social problem solving: Theory, research, and training (pp. 29–72). American Psychological Association.

D'Zurilla, T. J., Nezu, A. M., & Maydeu-Olivares, A. (2004b). What is social problem solving? In E. C. Chang, T. J. D'Zurilla, & L. J. Sanna (Eds.), Social problem solving: Theory, research, and training (pp. 11-28). American Psychological Association.

Elias, M. J. (1986). The role of affective education in the development of social competence: A program to promote social problem-solving skills in middle school students. *Journal of Early Adolescence, 6*(2),187–197.https://doi.org/10.1177/027.243.1686062004

Erözkan, A. (2014). Analysis of social problem solving and social self-efficacy in prospective teachers. *Educational Sciences: Theory & Practice, 14* (2), 447–55. https://doi.org/10.12738/estp.2014.2.2014.

Gál, Z., Kasik, L., Jámbori, S., Fejes, J. B., & Nagy, K. (2022). Social problem-solving, life satisfaction and well-being among high school and university students. *International Journal of School & Educational Psychology, 10*(1), 170-180.https://doi.org/10.1080/21683.603.2020.1856249

Gillham, J. E., Reivich, K. J., Jaycox, L. H., & Seligman, M. E. P. (1995). Prevention of depressive symptoms in schoolchildren: Two-year follow-up. *Psychological Science, 6*(6),343-351. https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1995.tb00524.x

Greenberg, M. T. (2023, March 6). *Evidence for social and emotional learning in schools*. Learning Policy Institute. https://learningpolicyinstitute.org/product/evidence-social emotional-learning schools-brief

Hatakeyama, Y., Fujino, H., Yamamoto, T., Ishii, A., & Okuno, H. (2024). Effects of classroom-based social problem-solving training on elementary school children: Investigating the moderating role of executive function. *Psychology in the Schools, 61*(4), 1630–1645. https://doi.org/10.1002/pits.23129

Heppner, P., & Krauskopf, K. (1987). An information processing approach to personal problem solving. *The Counseling Psychologist, 15*(1), 34 37.https://doi.org/10.1177/001.100.0087151006

Kaltwasser, L., Hildebrandt, A., Wilhelm, O., & Sommer, W. (2017). On the relationship of emotional abilities and prosocial behavior. *Evolution and Human Behavior, 38*(3), 298-308. https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2016.10.011

Kant, G. L., D'Zurilla, T. J., & Maydeu-Olivares, A. (1997). Social problem solving as a mediator of stress related depression and anxiety in middle-aged and elderly community residents. *Cognitive Therapy and Research, 21*(1), 73-96.https://doi.org/10.1023/A:102.182.0326754

Kim, B., Park, H., & Baek, Y. (2009). Not just fun, but serious strategies: Using meta-cognitive strategies in game-based learning. *Computers & Education, 52*(4), 800-810. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2008.12.004

Lau, Y., Fang, L., Cheng, L. J., & Kwong, H. K. D. (2019). Volunteer motivation, social problem solving, self-efficacy, and mental health: A structural equation model approach. *Educational Psychology.*, *39* (1), 112–32.https://doi.org/10.1080/01443.410.2018.1514102

McMurran, M., Oaksford, M., & Christopher, G. (2010). Does social problem solving mediate the relationship between personality traits and personality disorders? An exploratory study with a sample of male prisoners. *Personality and Mental Health, 4* (3), 180-192.https://doi.org/10.1002/pmh.129

Mongeon, P., & Paul-Hus, A. (2016). The journal coverage of Web of Science and Scopus: A comparative analysis. *Scientometrics, 106* (1), 213-228.https://doi.org/10.1007/s11192.015.1765-5

Mumford, M. D., Marks, M. A., Connelly, M. S., Zaccaro, S. J., & Reiter-Palmon, R. (2000). Development of leadership skills: Experience and timing. *The Leadership Quarterly, 11*(1), 87-114. https://doi.org/10.1016/S1048-9843(99)00044-2

Nezu, A. M. (2004). Problem solving and behavior therapy revisited. *Behavior Therapy*, *35*, 1-33. https://doi.org/10.1016/S0005-7894(04)80002-9

Nezu, A. M., Nezu, C. M., & D'Zurilla, T. J. (2013). *Problem solving therapy: A treatment manual*. Springer.

Özen-Uyar, R., Yiğit-Gençten, V., & Ceylan, M. (2025), Drama-based read-alouds in preschool classroom: Promoting social understanding, social problem solving, and peer relationships. *Reading Research Quarterly, 60*.https://doi.org/10.1002/rrq.70014

Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., Shamseer, L., Tetzlaff, J. M., Akl, E. A., Brennan, S. E., Chou, R., Glanville, J., Grimshaw, J. M., Hróbjartsson, A., Lalu, M. M., Li, T., Loder, E. W., Mayo-Wilson, E., & Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: An updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ, 372,* n71.https://doi.org/10.1136/bmj.n71

Parsons S., & Mitchell P. (2002). The potential of virtual reality in social skills training for people with autistic spectrum disorders. *Journal of Intellectual Disability Research,* 430-443 https://doi.org/10.1046/j.1365-2788.2002.00425.x

PRISMA Executive. (2025). PRISMA 2020 flow diagram and checklist. *PRISMA Statement*. 6 Ağustos 2025 tarihinde https://www.prisma-statement.org/prisma2020 adresinden erişilmiştir.

Ranjbar, M., Bayani, A. A., & Bayani, A. (2013). Social problem solving ability predicts mental health among undergraduate students. *International Journal of Preventive Medicine, 4*(11),1337–1341. https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3883262/pdf/IJPVM-4-1337.pdf

Thornton, S. (1995). *Children solving problems*. Harvard University Press.

Yeates, K. O., Bigler, E. D., Dennis, M., Gerhardt, C. A., Rubin, K. H., Stancin, T., Taylor, H.G., & Vannatta, K. (2007). Social outcomes in childhood brain disorder: A heuristic integration of social neuroscience and developmental psychology. *Psychological Bulletin, 133*(3), 535-556. https://doi.org/10.1037/0033-2909.133.3.535

Wang, C., Huang, Y., & Xiao, Y. (2021). The mediating effect of social problem-solving between perfectionism and subjective well-being. *Frontiers in Psychology, 12,* 764976.https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.764976

Wehmeyer, M. L., Agran, M., Hughes, C., Martin, J. E., Mithaug, D. E., & Palmer, S. B. (2007). *Promoting self determination in students with developmental disabilities*. The Guilford Press.

Weick, K. E. (1984). Small wins: Redefining the scale of social problems. *American Psychologist, 39* (1), 40-49. https://doi.org/10.1037/0003-066X.39.1.40

Bibliometric Analysis of Publications on Social Problem Solving in Education Using R Studio

Ayşıl AĞAYA[*]
Mustafa Serdar KÖKSAL[**]

Introduction

Social problem solving is a multidimensional construct involving the cognitive, emotional, and behavioral processes individuals use to cope effectively with everyday challenges. In educational contexts, these skills play a critical role in promoting students' social-emotional development, academic achievement, resilience, and well-being. With the growing emphasis on social-emotional learning and preventive interventions, scholarly interest in this topic has increased substantially. However, the literature lacks a comprehensive overview that systematically maps publication trends, thematic developments, and collaboration patterns. Therefore, this study aims to conduct a bibliometric analysis of research on social problem solving in education to provide a holistic understanding of the field's intellectual structure and emerging research directions.

Methodology

This study employed a descriptive bibliometric design to analyze the development of research on social problem solving in education. Data were collected from WoS and Scopus using the keyword "social problem solving" in titles, abstracts, and author keywords. The dataset was limited to peer-reviewed articles and reviews published in English and Turkish within education-related subject areas. The initial search produced 1,336 records in Web of Science and 1,487 in Scopus. After applying inclusion criteria and removing duplicates, a final dataset of 640 publications was analyzed. Bibliometric analyses were conducted using the Bibliometrix package and Biblioshiny interface in R Studio. Analyses examined publication trends, citation patterns, influential authors and journals, keyword usage, thematic structures, and collaboration networks at the author, institutional, and country levels. As the study analyzed published documents, no ethical approval was required.

* PhD Student, Hacettepe University, Department of Special Education, Division of Gifted Education, aysilagaya@hacettepe.edu.tr. ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0621-1282

** Professor, Hacettepe University, Department of Special Education, Division of Gifted Education, serdar.koksal@hacettepe.edu.tr. ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2185-5150

Findings

The results indicate that research on social problem solving in education has grown considerably over time. While publications were limited before the 1970s, a steady increase began in the 1990s and accelerated after the mid-2000s, reaching a peak around 2013. Leading journals included *Journal of Abnormal Child Psychology*, *Child Development*, and *Journal of School Psychology*, reflecting the strong connections of the topic with developmental and educational psychology. Highly productive authors included Arthur M. Nezu, Kenneth H. Rubin, John E. Lochman, and Wim Matthys, whose work has contributed to theoretical models, intervention programs, and child development research.Highly cited studies included foundational theoretical contributions by D'Zurilla and Goldfried as well as applied work such as Denham's research on social-emotional competence and Bierman et al.'s Head Start REDI program. Keyword analyses revealed a shift from early emphases on coping and problem-solving processes to recent themes such as prevention, intervention, resilience, self-efficacy, and mental health. Collaboration analyses showed that research networks are largely centered in the United States, with institutions such as Duke University, the University of North Carolina, Penn State University, and the University of Maryland serving as major hubs. Although Türkiye participates in these networks, its level of collaboration remains relatively limited.

Discussion, Conclusions, and Recommendations

The findings suggest that social problem solving has evolved into a multidisciplinary research area connecting education, psychology, counseling, and developmental science. The growth in publications parallels the increasing adoption of social-emotional learning programs and life skills education in schools. The shift toward themes such as resilience and self-efficacy also reflects the influence of positive psychology in educational research. Despite the expansion of the literature, the concentration of research output within a limited number of countries highlights the need for broader international collaboration.Future research should expand interdisciplinary partnerships, adopt diverse methodological approaches including qualitative and longitudinal designs, and integrate social problem solving more explicitly into teacher education and school practices. Strengthening international collaborations and methodological diversity will contribute to a deeper understanding of social problem solving and support the development of educational practices that promote students' resilience, well-being, and academic success.